

Asia: VN/27452/2020

Viranomaisten ja julkista tehtävää hoitavien kokemukset julkisuuslain toimivuuteen ja julkisuusperiaatteen toteuttamiseen liittyen

Lausunnonantajan lausunto

1. Toteutuuko julkisuusperiaate asiamukaisella tavalla? Jos ei, niin mitkä ovat nähdäksenne toteutumisen keskeisimmät esteet?

Kyllä toteutuu suurimmalta osalta. Poikkeussäätelyä on liian paljon ja hajallaan useissa erillislaissa. Sääntelyn runsaus ja osittainen eritahtisuus aiheuttaa ongelmia ja tulkintaepävarmuutta käytännön soveltamisessa. Hankaluutena on, että henkilöstö ei täysin ole ymmärtänyt/sisäistänyt julkisuusperiaatetta, Julkisuuslakia ei tunneta riittävän hyvin

2. Liittyykö julkisuuslain säännösten käytännön toimivuuteen (esim. asiakirjan käsite, asiakirjan julkiseksi tulemisen ajankohta) haasteita? Jos liittyy, niin kuvatkaa tarkemmin millaisia?

Haasteita käyttää salassapito ja turvaluokittelua oikealla tavalla, asiakirjojen merkinnöissä on puutteita tai merkintöjä ei ole tehty ollenkaan. Myös tehdään merkintöjä varmuuden vuoksi kun ei olla varmoja pitäisikö olla vai ei olla salassapito merkintä. Salassapito merkintöjä ei tehdä kaikille asiakirjojen sivuille. Olisi hyvä selventää viranomaisen tietojärjestelmässä olevan tallenteen, tietovarannon sisällön ja viranomaisen asiakirjan määritelmiä ja niiden suhteita. Ilmeisesti Olisiko tulevaisuudessa tarpeen määritellä tiedon julkisuus tai salassa pidettävyys vapaammin, ilman niin suoraa kytköstä viranomaisen asiakirjan käsitteeseen? Viranomaisen asiakirja käsitteenä saattaa ohjata ajattelua liian kapeaksi.

3. Oletteko havainneet julkisuuslain yksittäisissä säännöksissä tai rakenteessa epäselvyyttä tai tulkinnanvaraisuutta, jotka vaikeuttavat olennaisesti säännösten soveltamista? Nimetkää ongelmia aiheuttavat lainkohdat ja kuvatkaa havaintoa tarkemmin.

Tiedon antaminen silloin kun asiakirja ei ole vielä julkinen mutta sitä voidaan luovuttaa/ pitää julkisena viranomaisen harkinnan mukaan. Julkisuuslaissa tästä on mainintoja useammassa kohdassa, mutta olisi hyvä selkiyttää. Liikesalaisuuden suhde asiakirjajulkisuuteen voisi olla yksi täsmentämisen paikka viranomaistoiminnassa myös.

4. Ovatko digitalisaatio, muuttuneet tiedonkäsittelytavat tai muut muutoksettoimintaympäristössä aiheuttaneet haasteita julkisuuslain soveltamisessa tai julkisuusperiaatteen toteutumisessa? Jos ovat, niin kuvatkaa näitä muutoksia ja sitä, miten ne vaikuttavat lain soveltamiseen?

Myös tiedon julkisuuteen ja sen julkaisemisen käytäntöihin (julkinen tieto / avoin tieto) olisi hyvä ottaa kantaa tässä yhteydessä viranomaisten välisen yhteentoimivuuden ja tietojen vaihdon sekä rajapintakehityksen näkökulmasta. Missä julkisen tiedon saa julkaista ja millaisessa muodossa? Liittyy myös tiedon elinkaaren hallintaan sikäli, että julkisenkin tiedon kohdalla muutosten ja poistettavan tiedon hallinta on pystyttävä varmistamaan, jos tietoa siirretään viranomaisten välillä tai julkaistaan yleisesti saataville. Tietopyynnöissä tehtävät asiakirjojen läpikäynnit salassa pidettävän tiedon osalta on toistaiseksi käsityötä

5. Liittyykö julkisuuslain ja henkilötietojen suojaa koskevien sekä niitä yhteensovittavien (Julkl 16.3 §) säännösten tulkittamiseen mielestänne haasteita? Jos liittyy, niin kuvatkaa kokemaanne epäselvyyttä tai epäkohtaa mahdollisimman tarkasti.

Laissa tulisi olla selkeämmin säännökset, miten luovutusta tulkitaan ja miten julkisuusperiaatetta sovelletaan suhteessa tietosuojalainsäädäntöön. Tällä hetkellä haasteena on, että lähes jokainen asiakirja sisältää GDPR:n mukaista henkilötietoa jossain muodossa.

6. Oletteko havainneet tiedon pyytäjien oikeusturvaan tai noudatettaviin menettelysääntöksiin liittyviä epäkohtia? Kuvatkaa tarkemmin millaisia?

Ei ole havaittu.

7. Minkälaisia toimia organisaationne jokapäiväisessä työssä on tehty julkisuusperiaatteen tehokkaan toteutumisen varmistamiseksi?

Henkilöstöä on koulutettu ja laadittu ohjeistusta. Asianhallintajärjestelmään tallennetaan asian käsittelyn eri vaiheisiin liittyvät dokumentit/asiakirjat.

8. Koetteko, että julkisuusperiaatteen toteuttaminen ja julkisuuslain toimeenpano on resursoitu organisaatiossanne riittävällä tavalla? Onko organisaatiossanne riittävä ja ajantasainen osaaminen lain soveltamisesta?

Kyllä on.

9. Mitkä ovat julkisuuslain kiireisimmät muutostarpeet? Mainitkaa enintään kolme tärkeintä.

Julkisuuslain, tietosuojasääntelyn, tiedonhallinta- sekä arkistolain yhteensovittaminen ja tulkintaepäselvyyksien selkeyttäminen. Käsitteiden selkiyttäminen/ajantasaistaminen.

10. Muut mahdolliset kommentit ja toiveet, joita haluatte välittää työryhmälle julkisuuslain ajantasaistamistyössä huomioon otettavaksi.

Ei muuta kommentoitavaa

Nikula Sami
Palkeet